

TRESKABLINOLL, GRUNDSKOLEBREVET

SAMTALSSTÖD

OM DU MISSTÄNKER
ATT ETT BARN FAR ILLA

FÖR SKOLPERSONAL.

GRUNDSKOLE
BREVET

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

TRENOLL
SKA BLI

MATERIALET GRANSKAT AV BARNAHUS GÖTEBORG

KOM IHÅG!

För att göra en orosanmälan behöver du inte veta om övergrepp skett. Din misstanke räcker och det är socialtjänstens och polisens uppgift att utreda.

VAD SKA JAG FRÅGA?

Våga fråga

Reaktioner från barn som far illa kan se olika ut. Vissa barn signalerar hur de mår genom beteende eller symptom, medan andra gör allt de kan för att dölja att de far illa. Det kan kännas svårt för barn. Barn berättar exempelvis inte ofta om sexuella övergrepp självmant. Därför måste vi vuxna våga fråga, även när misstanken om att ett barn far illa är vag. Våga fråga flera gånger och visa att du bryr dig. På så vis byggs en allians med barnet övertid som möjliggör för barnet att berätta.

Öppna frågor

Med öppna frågor avses frågor som barnet inte kan svara nej eller ja på. Ställ frågor, men inte för många. Exempelvis:

- "Kan du berätta mer om..."
- "Detta vill jag höra mer om"...
- "Vart har du lärt dig/sett detta".

Exempel på fraser som kan användas

- "Du säger att du inte har det så bra hemma, det vill jag höra mer om..."
- "Du säger att någon hotar att dela nakenbilder på dig, kan du berätta mer om det?"
- "Jag kan se att du har skärsår på armarna. Jag blir orolig för hur du mår, skulle du kunna berätta om hur du har det?"

Avsluta med att sammanfatta och skapa utrymme för barnet att ändra eller rätta sin berättelse.

UNDVIK

Ledande frågor

Barn är mottagliga för vuxnas påverkan och söker vuxnas godkännande. Av den orsaken är det också viktigt att låta barn prata fritt.

Undvik "Varför frågor" som varför gjorde du det, varför sa du inte nej, varför gick du med, då de kan upplevas skuldbeläggande och leda till att barnet inte känner sig bekväm att berätta om sin utsatthet för andra vuxna inom till exempel socialtjänst och polis.

Att pressa barnet

Låt barnet berätta i egen takt, om det vill. Kom ihåg, för orosanmälan behöver du inte veta om övergrepp skett, misstanke räcker och det är socialtjänstens/polisens uppgift att utreda.

Att ta över samtalet

Barn önskar frågor som hjälper dem berätta, men inte för många och de önskar att vuxna säger något, samtidigt vill de undvika att den vuxna tar över konversationen.

Öppna rum/miljöer

Välj en plats där ni kan prata ostört och där ingen annan kan höra er eller se in. Se till att hålla dörrar och fönster stängda. Om det finns fönster eller glasdörrar, se till att sitta vänt från dessa och vinkla ned persienner så att inte det skapar oro om någon går förbi och/eller tittar in. Undvik också att sitta mittemot barnet. Sitt hellre i 90 graders vinkel eller bredvid barnet. Ge barnet möjlighet att greja med exempelvis stressboll eller ett glas vatten.

HUR SKA JAG FÖRHÅLLA MIG?

Lugn

Barn upplever det jobbigt med vuxna som blir arga och reagerar starkt. Det kan leda till att de låter bli att berätta. Trygghet behövs för att barn ska berätta. Tänk på ditt kroppsspråk, visa med kroppen att du lyssnar, är trygg och bekräftande. Bekräfta barnets känslor och känslouttryck genom att exempelvis säga: "Jag kan se att du är ledsen/rädd/arg"

Lyssna och tro på barnet

Om ett barn berättar är det viktigt att du visar att du vill och klarar av att ta emot barnets berättelse. Barn berättar om de upplever att den vuxna kan ta emot berättelsen. Tro på barnet och visa att du tar deras berättelse på allvar.

Vad ska jag förmedla?

Förmedla att du bryr dig och vill att barnet ska ha det bra. Tacka barnet för att det berättar. Förmedla till barnet att det är modigt som berättar och att det har rätt att få stöd för att må bra. Om barnet blivit utsatt av vuxen eller annat barn, förmedla att ingen får göra barn illa, att det är den som utsatt barnet som gjort fel och att barnet inte gjort fel.

Lova inget

Lova aldrig att du inte kommer att berätta för någon annan om din oro. Lova inte heller något annat som du inte är säker på att du kan hålla.

Skapa begriplighet

Berätta för barnet vad som kommer att hända utifrån barnets mognad och kunskapsnivå. Dels för att det skapar trygghet för barnet att veta vad som kommer att ske, dels för att barnet har rätt att vara delaktigt utifrån Barnkonventionen. Lyft ansvaret från barnet. Berätta vem du kommer att kontakta och varför, exempelvis vårdnadshavare, socialtjänst, polis.

Exempel: Förklara att du kommer att göra en orosanmälan till socialtjänsten för att du bryr dig om barnet att det ska få må bra och för att övergreppen ska sluta. Förklara vad en orosanmälan är, vad socialtjänsten är och vad som händer efter en orosanmälan. Använd dig av exempelvis "Vad är soc?" och "Soc steg för steg" på www.kollpasoc.se. Låt barnet ställa frågor.

Stanna kvar

För barn kan det kännas obehagligt och ensamt att inte veta vad som kommer att hända. Unga som varit med om sexuella övergrepp upplever exempelvis ofta att vuxna blir distanserade och undvikande. Det är därför viktigt att fortsätta vara en trygg vuxen för ett barn som går igenom något svårt. Förmedla till barnet att du finns där om det vill ha någon att prata med och fråga barnet hur du kan stödja det på bästa sätt.

I SIN KORTHET - ATT TA MED IN I SAMTALET

1. **Välj en plats** där ni kan prata ostört och där ingen annan kan höra er eller se in.
2. **Ställ öppna frågor.** Exempelvis:
 - o "Kan du berätta mer om..."
 - o "Detta vill jag höra mer om"...
 - o "Vart har du lärt dig/sett detta".
 - o "Du säger att du inte har det så bra hemma, det vill jag höra mer om..."
 - o "Du säger att någon hotar att dela nakenbilder på dig, kan du berätta mer om det?"
 - o "Jag kan se att du har skärsår på armarna. Jag blir orolig för hur du mår, skulle du kunna berätta om hur du har det?"
3. **Avsluta med att sammanfatta** och skapa utrymme för barnet att ändra eller rätta sin berättelse.

Förhåll dig;

- Lugnt
- Tro och lyssna på barnet
- Förmedla att du bryr dig och vill att barnet ska ha det bra. Tacka barnet för att det berättar.
- Lova aldrig något du inte är säker på att du kan hålla.
- Berätta för barnet vad som kommer att hända utifrån barnets mognad och kunskapsnivå.
- Fortsätt vara en trygg vuxen för barnet. Förmedla till barnet att du finns där om det vill ha någon att prata med och fråga barnet hur du kan stödja det på bästa sätt.

Undvik;

- Ledande frågor
- "Varför frågor"
- Att pressa barnet
- Att ta över samtalet

Kom ihåg; För orosanmälan behöver du inte veta om övergrepp skett, misstanke räcker och det är socialtjänstens/polisens uppgift att utreda.